

**“NOWE WYMOGI PRAWNE
DOTYCZĄCE OPAKOWAŃ
ORAZ WPROWADZANIA DO
OBROTU PRODUKTÓW
W OPAKOWANIACH”**

RAPORT Z WEBINARU
Z DNIA 13 LISTOPADA 2023

R&D HUB
FUNDACJA

W dniu 15 listopada 2023 r. odbył się webinar pt. „*Nowe wymogi prawne dotyczące opakowań oraz wprowadzania do obrotu produktów w opakowaniach*”, który poprowadził Pan Patryk Kalinowski – prawnik w Centrum Prawa Żywnościowego i Produktowego. Udział w nim wzięli m.in. przedsiębiorcy z branży żywnościowej. W trakcie webinaru zidentyfikowane zostały problemy prawne, które zostaną poniżej omówione.

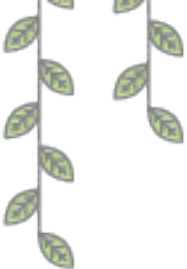
1. Jaki związek mają Cele Zrównoważonego Rozwoju z opakowaniami?

Na początku należy wyjaśnić czym są Cele Zrównoważonego Rozwoju (ang. *Sustainable Development Goals – SDGs*). Jest to plan działania na rzecz przemian i przeobrażeń świata, w którym potrzeby obecnego pokolenia mogą być zaspokojone w sposób zrównoważony, z szacunkiem dla środowiska oraz z uwzględnieniem potrzeb przyszłych pokoleń.

Na szczycie w Nowym Jorku, w dniach 25-27 września 2015 r., przywódcy krajów członkowskich ONZ podpisując dokument „Przekształcania naszego świata: Agenda na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju – 2030” podjęli ambitne zobowiązanie do podjęcia działań na rzecz redukcji ubóstwa w jego wszystkich postaciach, zapewnienia dostępu do edukacji, do żywności i czystej wody, podjęcia działań na rzecz równości szans, wspieranie praw człowieka, pokoju i stabilności na świecie, ochrony środowiska naturalnego, łagodzenia zmian klimatycznych, dostępu do zrównoważonych źródeł energii.

Dokument ten zawiera 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju i związanych z nimi 169 działań, które mają być osiągnięte przez wszystkie strony – rządy państw, organizacje międzynarodowe, organizacje pozarządowe, sektor

nauki i biznesu, a także obywateli. Skupiają się one wokół 5 obszarów: ludzie, planeta, dobrobyt, pokój, partnerstwo (ang. 5xP: *people, planet, prosperity, peace, partnership*).

Stanowią one podstawę nowej Agendy 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju świata, uwzględniającej aspekt ekonomiczny, społeczny i środowiskowy. Plan ten wskazuje najważniejsze wyzwania naszych czasów. Przedstawia wizję budowy lepszego świata z korzyścią dla mieszkańców planety oraz jego naprawy.

Realizację założeń globalnej agendy rozwojowej przez Polskę monitoruje Ministerstwo Rozwoju. Z kolei w wymiarze międzynarodowym wysiłki krajów rozwijających się na rzecz wypełniania Agendy 2030 wspiera Ministerstwo Spraw Zagranicznych, w ramach działań Polskiej pomocy.

Jednym z celów jest odpowiedzialna konsumpcja i produkcja. Są one związane z promowaniem efektywnego zużycia energii i innych zasobów, trwałej infrastruktury, dostępu do podstawowych usług, godziwych miejsc pracy, w tym w sektorze środowiskowym oraz lepszej jakości życia. Korzystanie z takich wzorców pomaga przy realizacji planów rozwojowych, obniża koszty gospodarcze, środowiskowe i społeczne, wzmacnia konkurencyjność gospodarczą i ogranicza skalę ubóstwa.

Zrównoważona konsumpcja i produkcja wymagają systematycznego podejścia i współpracy podmiotów uczestniczących w całym łańcuchu dostaw, począwszy od producentów, a skończywszy na konsumentach. Proces ten zakłada prowadzenie działań edukacyjnych i innych dla konsumentów, mających podnieść ich świadomość na temat zrównoważonej konsumpcji oraz związanym z nią stylem życia poprzez m.in. prowadzenie akcji informacyjnych na temat standardów i oznakowania produktów, czy też angażowanie konsumentów w kwestie zamówień publicznych.

Do zadań związanych z opakowaniami w kwestii odpowiedzialnej konsumpcji i produkcji należą:

- a) do 2030 roku istotnie obniżyć poziom generowania odpadów poprzez

prewencję, redukcję, recykling i ponowne użycie;

- b) zachęcać przedsiębiorstwa, w szczególności te duże i międzynarodowe, do wdrażania praktyk w zakresie zrównoważonego rozwoju i uwzględniania informacji na ten temat w swoich cyklicznych raportach.

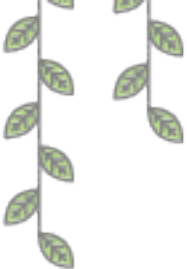
Drugim celem związanym z opakowaniami są działania w dziedzinie klimatu. Wskazuje się, że obecne zmiany klimatyczne są odczuwane w każdym kraju na wszystkich kontynentach. Zakłócają one rozwój krajowych gospodarek oraz zagrażają życiu ludzkiemu i całym społeczeństwom. Już teraz przeciwdziałanie zmianom klimatycznym jest kosztowne, a w przyszłości będziemy wydawać jeszcze więcej.

Przeciwdziałanie zmianom klimatycznym jest wyzwaniem globalnym, które nie uznaje granic państwowych. Emisja gazów cieplarnianych w jakimkolwiek miejscu na ziemi dotyka ludzi na całym świecie. Kwestia ta wymaga skoordynowanej współpracy i rozwiązań wypracowanych na szczeblu międzynarodowym. Tylko w ten sposób możemy pomóc krajom rozwijającym przejść na gospodarkę niskoemisyjną.

2. Na czym polega gospodarka o obiegu zamkniętym?

Gospodarka o Obiegu Zamkniętym (GOZ) lub inaczej gospodarka cyrkularna (*Circular Economy*) to model biznesowy który minimalizuje zużycie surowców oraz powstawanie odpadów. Jej celem jest zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i poziomu wykorzystania energii. Tworzy ona zamknięte pętle procesów, w których powstające odpady traktowane są jako surowce w kolejnych fazach produkcji.

Takie działanie pomaga tworzyć zrównoważoną, niskoemisyjną i konkurencyjną gospodarkę wdrażającą idee eko – projektowania oraz koncepcji 6R opartej na zasadach: odmów (*refuse*), ogranicz (*reduce*), używaj ponownie (*reuse*), naprawiaj (*recover*), oddaj do recyklingu (*recycle*), zastanów się co możesz zrobić lepiej (*rethink*). Wprowadzenie zmian w zakresie GOZ, nie tylko służy środowisku naturalnemu, ale przede wszystkim wyróżnia firmę na rynku, zmniejsza koszty prowadzenia działalności oraz wpływa na jakość świadczonych usług.

3. Jaki związek ma Europejski Zielony Ład z żywnością i opakowaniami?

Zmiana klimatu i degradacja środowiska stanowią zagrożenie dla Europy i reszty świata. Aby sprostać tym wyzwaniom powstał plan działania Europejski Zielony Ład. Ma on pomóc przekształcić UE w nowoczesną, zasobooszczędną i konkurencyjną gospodarkę:

- a) która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto;
- b) w której nastąpi oddzielenie wzrostu gospodarczego od zużywania zasobów;
- c) w której żadna osoba ani żaden region nie pozostaną w tyle.

Jednym z założeń programu jest zmobilizowanie sektora przemysłu na rzecz czystej gospodarki o obiegu zamkniętym. W tym celu powstał sojusz na rzecz tworzyw sztucznych o obiegu zamkniętym, który dąży do pobudzenia unijnego rynku tworzyw sztucznych pochodzących z recyklingu. CPA podejmuje działania zmierzające do osiągnięcia tego celu i publikuje swoje

wyniki na tej stronie. Warto zaznaczyć, że jest otwarty dla wszystkich publicznych i prywatnych podmiotów z europejskich łańcuchów wartości tworzyw sztucznych, które są gotowe aktywnie przyczynić się do realizacji deklaracji sojuszu.

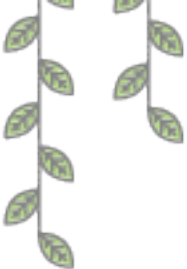
Drugim istotnym założeniem z perspektywy samej żywności jest polityka

„od pola do stołu”, czyli sprawiedliwy, zdrowy i przyjazny środowisku system żywnościowy. Europejski system rolno-żywnościowy, wspierany w ramach wspólnej polityki rolnej, już teraz jest światowym standardem w zakresie bezpieczeństwa żywności, bezpieczeństwa dostaw, wartości odżywczych i jakości. Obecnie musi również stać się światowym standardem w zakresie zrównoważonego rozwoju. Przejście na zrównoważony system żywnościowy, przy jednoczesnym zapewnieniu przystępności cen i dostępności żywności, może przynieść korzyści środowiskowe, zdrowotne i społeczne, a także zapewnić sektorowi sprawiedliwsze zyski.

Dlatego w lipcu 2023 r. Komisja przyjęła pakiet przepisów na rzecz zrównoważonego wykorzystania najważniejszych zasobów naturalnych, co pozwoli również zwiększyć odporność europejskich systemów żywnościowych i rolnictwa. Pakiet obejmuje: nowe przepisy dotyczące gleby, które do 2050 r. pomogą przywrócić zdrowie glebom w UE, rozporządzenie w sprawie roślin produkowanych za pomocą technik genomowych oraz środki mające na celu ograniczenie marnotrawienia żywności i tkanin. Przyjęte przepisy stanowią uzupełnienie poprzednich wniosków ustawodawczych przedstawionych w ramach filaru „Zasoby naturalne” Europejskiego Zielonego Ładu.

4. Jakie są główne zmiany w prawie unijnym związane z opakowaniami?

Do głównych zmian w prawie unijnym związanych z opakowaniami, należy:

- a) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/904 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów lub tworzyw sztucznych na środowisko (Dz. U. UE. L. z 2019 r. Nr 155, str. 1 – dalej: „dyrektywa SUP” lub „dyrektywa plastikowa”), której termin na implementację do porządku prawnego minął 3 lipca 2021 r. – w Polsce weszła w życie ustawa z dnia 14 kwietnia 2023 r. o zmianie ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 877 – dalej: „ustawa o zmianie ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej oraz niektórych innych ustaw”), wdrażająca przepisy dyrektywy SUP. Podstawowym, najważniejszym obowiązkiem przedsiębiorcy w zakresie nowych przepisów SUP jest możliwie jednoznaczne zdiagnozowanie, jakie dokładnie typy produktów i rodzaje działalności przez niego prowadzonych są objęte nowymi regulacjami. Efektem takiej identyfikacji powinno być m.in.:
- do 24 sierpnia 2023 r. uzyskanie wpisu w rejestrze – bazie danych odpadowych (BDO) lub zaktualizowanie już posiadanego wpisu w zakresie Tabeli 6 i/lub Tabeli 8 (jak wskazane powyżej),
  - prowadzenie ewidencji liczby nabytych i wydanych użytkownikom końcowym produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych,
  - prowadzenie ewidencji odpowiednio masy i liczby wprowadzonych do obrotu produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych,
  - wskazane wyżej ewidencje będą niezbędne do złożenia

- sprawozdania w BDO za 2023 rok (wzory sprawozdań widoczne są już w BDO),
- zakończenie wprowadzania do obrotu produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych objętych zakazem wprowadzania, m.in. określonych: słomek, patyczków higienicznych, sztućców, kubków i pojemników na żywność/napoje/kubków na napoje z polistyrenu ekspandowanego,
  - oznakowywanie (jeśli nie są oznakowane) niektórych produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych, m.in. określonych: podpasek higienicznych, tamponów, chusteczek nawilżanych, wyrobów tytoniowych, kubków na napoje;
- b) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/852 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych (Dz. U. UE. L. z 2018 r. Nr 150, str. 141 – dalej: „dyrektywa 2018/852”) stanowiąca część tzw. „pakietu odpadowego”. Państwa członkowskie miały czas na implementację jej przepisów do 5 lipca 2020 r. Przewiduje ona szereg zmian, m.in: wprowadzenie środków zapobiegających powstawaniu odpadów opakowaniowych i minimalizujących wpływ opakowań na środowisko, podejmowanie środków zachęcających do zwiększenia udziału opakowań wielokrotnego użytku wprowadzanych do obrotu oraz systemów ponownego użycia opakowań; wprowadzenie docelowych poziomów recyklingu dla odpadów opakowaniowych ogółem i z podziałem na poszczególne rodzaje opakowań, które państwa członkowskie muszą osiągnąć w roku 2025 oraz 2030, wprowadzenie zasady obliczania stopnia osiągnięcia celów recyklingu, wprowadzenie rozszerzonej odpowiedzialności producenta zgodnej z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r.

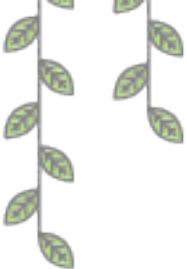
- w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre inne dyrektywy (Dz. U. UE. L. z 2008 r. Nr 312, str. 3 z późn. zm. – dalej: „dyrektywa 2008/98/WE”);
- c) tzw. „podatek od plastiku”, który działa na podstawie Konkluzji Rady Europejskiej o planie odbudowy i wieloletnich ramach finansowych na lata 2021 – 2027 i obowiązuje już od 2021 r. Polega na tym, że państwa członkowskie są zobowiązane do płaćności 0,8€ od każdego kilograma tworzyw sztucznych, które nie zostaną poddane ponownemu przetworzeniu w danym państwie.

5. Które polskie akty prawne wprowadzają unijne zmiany dotyczące opakowań?

Do polskich aktów prawnych, które implementują przepisy unijne związane z gospodarką odpadami, opakowaniami itp. należą m.in.:

- a) ustawa o zmianie ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej oraz niektórych innych ustaw, która stanowi implementację dyrektywy plastikowej. Weszła w życie dniu 24 maja 2023 r.;
- b) ustawa z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2151 z późn. zm.), która weszła w życie 1 stycznia 2022 r.;
- c) ustawa z dnia 13 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1852 – dalej: „ustawa o ROP”), która wdraża system kaucyjny;
- d) projekt ustawy o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami

opakowaniowymi oraz niektórych innych ustaw – tzw. ustawa ROP, która od 5 sierpnia 2021 r. znajduje się w trakcie konsultacji społecznych i nie trafiła jeszcze do Sejmu. Zapisy projektu obejmują podmioty wprowadzające opakowania, czyli udostępniające po raz pierwszy na rynku polskim opakowania lub produkty w opakowaniach. Zgodnie z projektem pojawi się obowiązek umieszczania na opakowaniach oznakowania wskazującego na sposób selektywnego zbierania odpadów. Strumień opakowań zostanie podzielony na konsumenckie oraz pozostałe. To pociąga za sobą inne obowiązki m.in. w zakresie rozliczania recyklingu, uiszczania opłat, sprawozdawczości. Ponadto, zostanie wprowadzona nowa, dodatkowa opłata opakowaniowa (maks. 2 zł/kg opakowania), którą będą objęci wprowadzający produkty w opakowaniach przeznaczonych dla gospodarstw domowych. Opłata ma pokryć koszty zbierania i przetwarzania odpadów opakowaniowych w ramach gminnych systemów gospodarowania odpadami komunalnymi.

6. Na czym polega projekt unijnego rozporządzenia dotyczącego opakowań?

W dniu 30 listopada 2022 r. został złożony wniosek o rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/1020 i dyrektywę (UE) 2019/904 oraz uchylające dyrektywę 94/62/WE. Inicjatywa ta przewiduje

aktualizację ram legislacyjnych UE w zakresie opakowań i odpadów opakowaniowych, zapewniając państwom członkowskim i przedsiębiorstwom odpowiednie wsparcie w osiąganiu celów związanych z ograniczeniem ilości odpadów. Wsparcie to przybiera formę zharmonizowanych ram regulacyjnych, które mają na celu wspieranie inwestycji, ograniczenie ilości odpadów i propagowanie wysokiej jakości recyklingu, i które będą miały jednakowe zastosowanie we wszystkich państwach członkowskich UE.

Miałyby one wejść w życie po upływie 1 roku po przyjęciu, jednak z licznymi wyjątkami, dla których będą obowiązywały bardziej odległe terminy dla wybranych obowiązków.

Proponowane rozporządzenie stanowi aktualizację ram legislacyjnych UE w zakresie opakowań i odpadów opakowaniowych. Jako integralna część Europejskiego Zielonego Ładu 7 i nowego unijnego Planu działania dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym przyczyni się ono do realizacji unijnej strategii wzrostu na rzecz nowoczesnej, zasobooszczędnej, czystej i konkurencyjnej gospodarki, która do 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto i w ramach której wzrost gospodarczy będzie oddzielony od wykorzystania zasobów naturalnych.

Inicjatywa zapewnia brak dyskryminacji między produktami wytwarzanymi w UE a produktami przywożonymi i jest spójna z międzynarodowymi zobowiązaniami UE w zakresie polityki handlowej.

Celem wniosku jest również zharmonizowanie obowiązków związanych z monitorowaniem i obowiązków sprawozdawczych, w tym obowiązków sprawozdawczych w ramach systemów rozszerzonej odpowiedzialności producenta, aby ograniczyć obciążenie administracyjne spoczywające na państwach członkowskich i podmiotach gospodarczych zgodnie z unijną polityką lepszego stanowienia prawa oraz oceną adekwatności w zakresie monitorowania i sprawozdawczości.

Rozporządzenie to miałyby swoim zakresem obejmować wszystkie:

- a) opakowania niezależnie od użytego materiału;

- b) odpady opakowaniowe niezależnie od tego, czy odpady te są wykorzystywane np. w przemyśle, handlu detalicznym, usługach czy gospodarstwach domowych.

Nie będzie dotyczyło wymogów bezpieczeństwa produktów w opakowaniach.

Projekt wprowadza obowiązek recyklingowości opakowań, który polega na tym, że wszystkie opakowania mają być przydatne do recyklingu. Szczegółowe kryteria recyklingowości opakowań:

- a) są zaprojektowane z myślą o recyklingu (od 2030 r.);
- b) są skutecznie i wydajnie poddawane selektywnej zbiórce;
- c) są sortowane na określone strumienie odpadów;
- d) mają być poddane recyklingowi w sposób zapewniający wystarczającą jakość surowców wtórnych, aby mogły one zastąpić surowce pierwotne;
- e) mogą być poddawane recyklingowi na dużą skalę (od 2035 r.).

Zgodnie z art. 7 projektu rozporządzenia od 2030 r. elementy plastikowe opakowań powinny zawierać następujące minimalne poziomy recyklatów:

- a) 30% w przypadku opakowań wrażliwych na kontakt wykonanych z ploidereftalanu etylenu (PET) jako głównego składnika;
- b) 10% w przypadku opakowań wrażliwych na kontakt wykonanych z tworzyw sztucznych innych niż PET, z wyjątkiem jednorazowych plastikowych butelek na napoje;
- c) 30% w przypadku na plastikowych butelek na napoje jednorazowego użytku;
- d) 35% w przypadku pozostałych opakowań.

Z kolei od 2040 r. elementy plastikowe opakowań powinny zawierać następujące minimalne poziomy recyklatów:

- a) 50% w przypadku opakowań wrażliwych na kontakt wykonanych z plastiku (z wyjątkiem butelek na napoje);
- b) 65% w przypadku butelek na napoje;
- c) 65% w przypadku pozostałych opakowań.

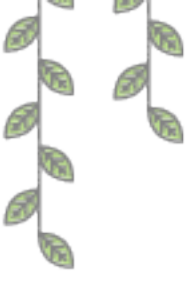

Wyjątkiem od wskazanych powyżej reguł są m.in. opakowania z tworzyw sztucznych do kontaktu z produktami wrażliwymi stosowanych jako opakowanie wyrobów medycznych.

Kolejnymi wymogami, które wprowadza projekt rozporządzenia są:

- a) wymóg kompostowalności obejmujący swoim zakresem torebki na kawę i herbatę, etykiety przyklejane na owoce i warzywa, bardzo lekkie, plastikowe torebki na zakupy;
- b) wymóg minimalizacji opakowań polegający na tym, że opakowanie musi być zaprojektowane w taki sposób, aby jego masa i objętość były ograniczone do minimum niezbędnego do zapewnienia jego funkcjonalności, z uwzględnieniem materiału, z którego jest ono wykonane. Pustą przestrzeń należy ograniczyć do minimum niezbędnego do zapewnienia funkcjonalności opakowania w następujący sposób:
  - w przypadku opakowań handlowych – w stosunku do całkowitej objętości produktu w opakowaniu i jego właściwości,
  - w przypadku opakowań zbiorczych i transportowych, w tym opakowań dla handlu elektronicznego – w stosunku do całkowitej ilości produktów zapakowanych zbiorczo lub transportowanych oraz ich opakowań handlowych;
- c) obowiązkowe wskazywanie materiału opakowaniowego, które nie dotyczy opakowań transportowych, a swoim zakresem obejmuje handel elektroniczny;
- d) przeprowadzanie oceny zgodności opakowania z wymogami przed jego wprowadzeniem do obrotu (stosowanie deklaracji zgodności opakowań);
- e) ograniczenia stosowania „pustych opakowań” (*excessive packaging*) – dla opakowań zbiorczych i transportowych;
- f) zakazy stosowania niektórych opakowań, np. plastikowe folie

-
- dla opakowań zbiorczych;
  - g) nakaz ponownego napełniania produktów;
  - h) wprowadzenie rozszerzonej odpowiedzialności producenta (ROP);
  - i) obowiązkowe systemy kaucyjne.

7. Na czym polega opłata opakowaniowa?

Jednym z obowiązków, który dotyczy przedsiębiorców jest opłata opakowaniowa. Swoim zakresem obejmuje opakowania przeznaczone dla gospodarstw domowych, czyli takie, w którym wprowadzany jest do obrotu produkt w celu używania w gospodarstwach domowych oraz w innych miejscach, w których są używane podobne produkty w opakowaniach. Trzeba będzie wnieść opłatę opakowaniową oraz zapewnić ich poziomy recyklingu. Obowiązek ten nie dotyczy pozostałych opakowań, ale wymagane będą poziomy recyklingu bez opłaty, która nie będzie obowiązkowa.

Wysokość należnej opłaty opakowaniowej będzie stanowiła suma iloczynów stawek opłaty opakowaniowej dla poszczególnej rodzajów opakowań przeznaczonych dla gospodarstw domowych oraz mas opakowań poszczególnych rodzajów odpowiadających tym stawkom, w których wprowadzający produkty w opakowaniach wprowadził do obrotu produkty w danym miesiącu.

Maksymalna stawka opłaty opakowaniowej dla każdego rodzaju opakowania przeznaczonego dla gospodarstw domowych ma wynieść 2 zł za 1 kg. Szczegółowe stawki zostaną określone w osobnym rozporządzeniu, przy

czym mogą być one różnicowane od rodzajów tworzyw sztucznych. Istotnymi kryteriami dla ustalenia stawek mają być również:

- a) możliwość recyklingu odpadów opakowaniowych;
- b) koszty zagospodarowania odpadów opakowaniowych;
- c) ograniczenie nadmiernego pakowania produktów, określone za pomocą masy lub rozmiaru opakowania niewspółmiernych do spełnienia funkcji opakowania;
- d) zawartość w danym rodzaju opakowania materiału pochodzącego z recyklingu;
- e) dochody z ponownego użycia, ze sprzedaży materiałów pochodzących z recyklingu i z nieodebranych kaucji.

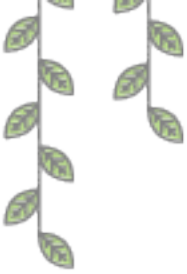
8. Jakie są obowiązkowe poziomy używanego recyklatu?

Przede wszystkim, należy zaznaczyć, że w przypadku butelek jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych na napoje o pojemności do trzech litrów. Z obowiązku tego wyłączone są szklane lub metalowe butelki na napoje, których zakrętki i wieczka wykonane z tworzyw sztucznych.

Osoba wprowadzająca produkty ze wskazanych opakowań jest obowiązana zapewnić, aby opakowania te, włącznie z ich zakrętkami i wieczkami z tworzyw sztucznych, zawierały wagowo co najmniej:

- a) do dnia 31 grudnia 2024 r. – 25% tworzyw sztucznych pochodzących z recyklingu, jeżeli ich głównym składnikiem strukturalnym jest politereftalan etylenu (PET);
- b) do dnia 31 grudnia 2029 r. oraz w latach następnych – 30% tworzyw

sztucznych pochodzących z recyklingu.

W przypadku wszystkich opakowań – poza butelkami jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych na napoje o pojemności do trzech litrów – zakładane (obowiązkowe) poziomy tworzyw sztucznych pochodzących z recyklingu mogą być określone w rozporządzeniu, ale ten udział wagowy nie może przekroczyć 30%.

9. Jakie są obowiązkowe poziomy recyklingu?

Wprowadzający produkty w opakowaniach jest obowiązany osiągnąć roczne poziomy recyklingu odpadów opakowaniowych:

- a) w poszczególnych latach do 2030 r. docelowy poziom recyklingu odpadów opakowaniowych co najmniej w wysokości określonej w rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 19 grudnia 2021 r. w sprawie rocznych poziomów recyklingu odpadów opakowaniowych w poszczególnych latach do 2030 r. (Dz. U. poz. 2375);
- b) do dnia 31 grudnia 2030 r. oraz w latach następnych osiągnąć roczne poziomy recyklingu odpadów opakowaniowych co najmniej w wysokości określonej w tabeli stanowiącej załącznik do wspomnianego rozporządzenia.

10. Czego dotyczy zakaz wprowadzania do obrotu niektórych

opakowań z tworzyw sztucznych?

Zakaz ten swoim zakresem obejmuje produkty jednorazowego użytku z tworzywa sztucznego oraz produktów wykonanych z oksydegradowalnych tworzyw sztucznych, do których należą:

- a) patyczki higieniczne (z wyjątkami);
- b) sztucce (widelce, noże, łyżki, pałeczki);
- c) talerze;
- d) słomki (z wyjątkami);
- e) mieszadełka do napojów;
- f) patyczki mocowane do balonów (z wyjątkami);
- g) pojemniki na żywność wykonane z polistyrenu ekspandowanego, tj. pojemniki takie jak pudełka z pokrywką lub bez, stosowane w celu umieszczania w nich posiłków, które:
  - są przeznaczone do bezpośredniego spożycia na miejscu lub na wynos,
  - są zazwyczaj spożywane bezpośrednio z pojemnika,
  - są gotowe do spożycia bez dalszej obróbki, takiej jak przyrządzenie, gotowanie czy podgrzewanie,w tym pojemniki na posiłki typu fast food lub na inne posiłki gotowe do bezpośredniego spożycia, z wyjątkiem pojemników na napoje, talerzy oraz paczek i owijek zawierających żywność;
- h) wykonane z polistyrenu ekspandowanego pojemniki na napoje, w tym ich zakrętki i wieczka;
- i) wykonane polistyrenu ekspandowanego kubki na napoje, w tym ich zakrętki i wieczka.

11. Jakie zasady obowiązują w przypadku opłaty od opakowań jednorazowego użytku?

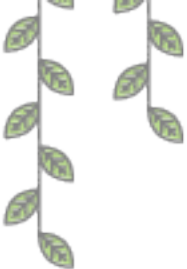
Opłacie podlega wprowadzanie do obrotu określonych produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych, które są opakowaniami na napoje lub żywność. Jest ona pobierana od użytkownika końcowego. Oznacza to, że płaci ją:

- a) przedsiębiorca prowadzący jednostkę handlu detalicznego, jednostkę handlu hurtowego lub jednostkę gastronomiczną, w których są oferowane napoje lub żywność w określonych opakowaniach jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych, który pakuje te produkty w opakowania;
- b) przedsiębiorca pakujący i oferujący – za pomocą urządzenia vendingowego – napoje lub żywność w określonych opakowaniach jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych.

Wskazane powyżej zasady związane z opłatą dotyczą produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych, takich jak:

- a) kubki na napoje, w tym ich pokrywki i wieczka;
- b) pojemniki na żywność, w tym pojemniki takie jak pudełka, z pokrywką lub bez, stosowane w celu umieszczania w nich żywności, która jest:
  - przeznaczona do bezpośredniego spożycia na miejscu lub na wynos,
  - zazwyczaj spożywana bezpośrednio z pojemnika,
  - gotowa do spożycia bez dalszej obróbki, takiej jak przyrządzenie, gotowanie czy podgrzewanie,

w tym pojemniki na żywność typu fast food lub na inne posiłki gotowe do bezpośredniego spożycia, z wyjątkiem pojemników na napoje, talerzy oraz paczek i owijek zawierających żywność.

Maksymalna stawka opłaty za sztukę określonego produktu jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych będącego opakowaniem wynosi 1 zł. Natomiast szczegółowe stawki tej opłaty zostaną określone w drodze rozporządzenia.

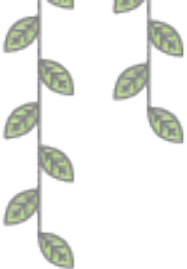
Przy określaniu stawek należy kierować się następującymi kryteriami – koniecznością trwałego zmniejszenia zużycia tych produktów oraz negatywny wpływ tworzyw sztucznych na środowisko, a także akceptowalny społecznie poziom stawki opłaty.

12. Na jakich zasadach można stosować pokrywki i wieczka w jednorazowych pojemnikach z tworzyw sztucznych na napoje?

Wprowadzający produkty w jednorazowych pojemnikach z tworzyw sztucznych na napoje o pojemności do 3l może od dnia 1 lipca 2024 r. stosować pokrywki i wieczka wykonane z tworzyw sztucznych pod warunkiem, że pozostają one przymocowane do tych pojemników podczas etapu zamierzonego użytkowania produktu.

Dotyczy to pojemników stosowanych do przechowywania napojów, w tym butelek na napoje wraz z ich zakrętkami i wieczkami oraz wielomateriałowych opakowań na napoje wraz z ich zakrętkami i wieczkami.

Możliwość ta nie dotyczy szklanych lub metalowych pojemników na napoje, których zakrętki i wieczka wykonane są z tworzyw sztucznych oraz pojemników na napoje przeznaczonych i wykorzystywanych do mającej płynną

postać żywności specjalnego przeznaczenia medycznego

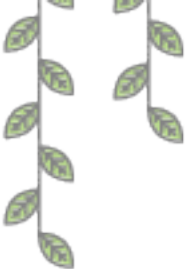
13. Na czym polega obowiązek finansowania kampanii edukacyjnych?

Obowiązek ten dotyczy wprowadzania do obrotu produktów takich jak:

- a) wyroby tytoniowe z filtrami zawierającymi tworzywa sztuczne i filtry zawierające tworzywa sztuczne sprzedawane do używania łącznie z wyrobami tytoniowymi;
- b) chusteczki nawilżane, tj. uprzednio nawilżone chusteczki przeznaczone do higieny osobistej i uprzednio nawilżone chusteczki do użytku domowego;
- c) balony, z wyjątkiem balonów do użytku przemysłowego lub innych profesjonalnych zastosowań, które to balony nie są rozprowadzane wśród konsumentów;
- d) lekkie plastikowe torby na zakupy w rozumieniu art. 8 pkt 15a lit. a ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1658 z późn. zm. – dalej: „ustawa o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi”);
- e) podpaski higieniczne, tampony oraz aplikatory do tamponów;
- f) narzędzia połowowe zawierające tworzywa sztuczne.

Publiczne kampanie edukacyjne obejmują wszelkie działania, które mają na celu:

- a) podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami powstałymi z produktów

jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych;

b) wspomaganie osiągnięcia wysokiego poziomu selektywnego zbierania tych odpadów, w tym informowanie przy wykorzystaniu środków masowego przekazu, ulotek, broszur informacyjnych i plakatów oraz organizowanie konkursów, konferencji i akcji o charakterze informacyjno-edukacyjnym.

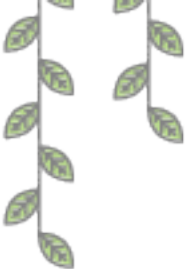
Stawki opłaty na publiczne kampanie edukacyjne wynoszą:

- a) 0,05 zł za 1 kg – lekkie torby na zakupy z tworzywa sztucznego oraz narzędzia połowowe zawierające tworzywa sztuczne;
- b) 0,01 zł za 10 sztuk – wyroby tytoniowe;
- c) 0,01 zł za sztukę – chusteczki nawilżane, balony, podpaski higieniczne. Przedsiębiorca będzie mógł wybrać 2 sposoby realizacji tego obowiązku:
  - a) przekazanie w danym roku kalendarzowym na publiczne kampanie edukacyjne lub
  - b) przekazanie w danym roku kalendarzowym na odrębny rachunek bankowy marszałka województwa.

W przypadku nieprzewadzenia ww. kampanii może być nałożona administracyjna kara pieniężna w wysokości od 10.000 zł do 500.000 zł przez właściwego wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

14. Co to jest ROP?

Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 z późn. zm. – dalej: „ustawa o odpadach”) zawiera definicję pojęcia „*rozszerzonej odpowiedzialności producenta*” (ROP). Jest to zestaw środków podjętych w celu zapewnienia, aby wprowadzający produkty, w tym produkty w opakowaniach, ponosili odpowiedzialność finansową albo odpowiedzialność finansową i organizacyjną na etapie cyklu życia produktu, gdy

staje się on odpadem.

Dnia 12 września 2023 r. ogłoszono ustawę o ROP, której celem jest wdrożenie do przepisów krajowych rozwiązań określonych w:

- a) nowelizowanej dyrektywie 2008/98/WE w zakresie nowych wymagań dotyczących rozszerzonej odpowiedzialności producenta oraz
- b) dyrektywie SUP odnoszących się do nowych obowiązków dla wprowadzających produkty w butelkach oraz pojemnikach z tworzywa sztucznego, a także obowiązku zapewnienia selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych powstałych z butelek na napoje o pojemności do 3l wraz z ich zakrętkami i wieczkami.

Dodatkowo, nowelizacja ma na celu wprowadzenie mechanizmów służących, m.in.: wyeliminowaniu przypadków poświadczania nieprawdy w odniesieniu do recyklingu odpadów opakowaniowych, zwiększeniu finansowania recyklingu odpadów opakowaniowych. Projekt ustawy ws. ROP zakłada istotne zmiany w zakresie gospodarowania odpadami, które dotkną wielu przedsiębiorców działających na polskim rynku. Funkcjonujący system gospodarowania odpadami jest niewystarczająco efektywny, dlatego też konieczne jest podjęcie szeregu działań, które pozwolą na osiągnięcie nowych poziomów recyklingu i zwiększenie odpowiedzialności podmiotów prowadzących produkty w opakowaniach.

Do najważniejszych procedowanych zmian należą m.in.:

- a) wprowadzenie obowiązkowej opłaty opakowaniowej;
- b) wprowadzenie obowiązku zapewnienia poziomów zawartości tworzyw sztucznych pochodzących z recyklingu w butelkach na napoje;
- c) wprowadzenie obowiązku osiągnięcia poziomów selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych;
- d) wprowadzenie instytucji autoryzowanego przedstawiciela;
- e) zmiany dotyczące funkcjonowania organizacji odzysku opakowań, która przyjmie nazwę organizacji odpowiedzialności producentów.

Do pozostałych zmian, które mają być wprowadzone zgodnie z

projektem ustawy ws. ROP należą, m.in.:

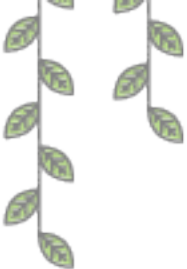
- a) wprowadzenie możliwości stosowania pokrywek i wieczek z tworzyw sztucznych, pod warunkiem przymocowania ich do pojemników podczas etapu zamierzonego użytkowania produktu. Obowiązek ten jest skierowany do podmiotów wprowadzających produkty w jednorazowych pojemnikach z tworzyw sztucznych na napoje o pojemności do 3 l. Przy czym obowiązek ten ma obowiązywać od dnia 1 lipca 2024 r.;
- b) wprowadzenie obowiązku umieszczania na opakowaniach oznakowania wskazującego na sposób selektywnego zbierania odpadów. Oznakowanie ma umożliwiać korzystanie z niego przez osoby niedowidzące i niewidome;
- c) uregulowanie uprawnień Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego w zakresie nadzoru nad systemem ROP;
- d) poprawa kontroli nad obowiązkami recyklingowymi w zakresie systemu wystawiania dokumentów DPR i EDPR.

15. Na czym polega system kaucyjny?

System kaucyjny to system, w którym przy sprzedaży produktów w opakowaniach pobierana jest opłata, która jest zwracana w momencie zwrotu opakowań lub odpadów opakowaniowych bez konieczności okazania paragonu potwierdzającego wcześniejsze uiszczenie kaucji.

Nieodebrana przez konsumentów kaucja trafi do wprowadzających produkty w opakowaniach i będzie mogła zostać przeznaczona przez

tych przedsiębiorców na sfinansowanie systemu.

Ma obejmować opakowania na napoje, tj. opakowania na płyn przeznaczony do bezpośredniego wypicia, bez konieczności poddania go dalszej obróbce, w szczególności woda, sok, nektar, mleko, jogurt i inny pitny produkt mleczny, napój alkoholowy, z wyłączeniem:

- a) produktów leczniczych;
- b) wyrobów medycznych;
- c) żywności specjalnego przeznaczenia medycznego. System kaucyjny ma obejmować opakowania w postaci:
  - a) butelek z tworzyw sztucznych jednorazowego użytku o pojemności do 3l, w tym ich zakrętki i wieczka wykonane z tworzyw sztucznych. Nie dotyczy szklanych lub metalowych butelek na napoje, których zakrętki i wieczka wykonane są z tworzyw sztucznych;
  - b) butelek szklanych wielokrotnego użytku o pojemności do 1,5l;
  - c) puszek aluminiowych o pojemności do 1l.

Nie można wykluczyć w przyszłości rozszerzenie wymogów systemu kaucyjnego o kolejne rodzaje opakowań.

W ramach tego systemu producent ma pewne podstawowe obowiązki, do których należą:

- a) zawarcie umowy z podmiotem reprezentującym, która określi m.in. terminy płatności oraz wysokość wkładów finansowych ponoszonych przez wprowadzających na finansowanie systemu kaucyjnego. Brak zawarcia umowy skutkować będzie koniecznością zapłaty opłaty produktowej obliczanej oddzielnie dla każdego rodzaju opakowania;
- b) osiągnięcie w ramach systemu kaucyjnego w 2025 r. oraz w latach następnym poziomów selektywnego zbierania opakowań w odpadów opakowaniowych – butelki po napojach objęte systemem kaucyjnym,

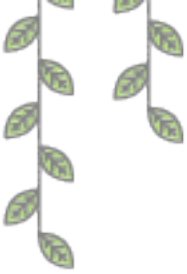
- które zostaną zebrane, poza tym systemem, nie będą wliczane do uzyskiwanych poziomów;
- c) prowadzenie ewidencji obejmującej informacje o opakowaniach, w których producent wprowadził napoje do obrotu z podziałem na rodzaje opakowań, w tym o ich liczbie, pojemności i masie;
  - d) przekazanie podmiotowi reprezentującemu danych niezbędnych do realizacji obowiązków w zakresie systemu kaucyjnego, w tym informacje o wszystkich wprowadzonych przez niego do obrotu w danym roku kalendarzowym napojach w opakowaniach. Wprowadzający napoje w opakowaniach jest obowiązany do wniesienia opłaty produktowej obliczonej w odniesieniu do napojów w opakowaniach, o których nie poinformował podmiotu reprezentującego, a które wprowadził do obrotu w danym roku;
  - e) stosowanie na opakowaniach oznakowania wskazującego na objęcie opakowania systemem kaucyjnym oraz określające wysokość kaucji.

16. W jaki sposób należy znakować produkty z tworzyw sztucznych?

Dyrektywa SUP, określa szereg zasad i obowiązków, które powinny wdrożyć państwa członkowskie UE w zakresie stosowania produktów i opakowań wykonanych z tworzyw sztucznych. Zgodnie z jej art. 7 ust. 1 obowiązki te dotyczą stosowania widocznych, czytelnych i nieusuwalnych oznaczeń na produktach jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych takich jak:

- a) podpaski higieniczne, tampony oraz aplikatory do tamponów;

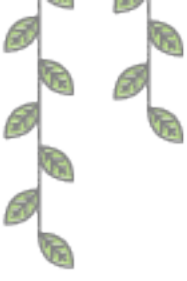
-
- b) chusteczki nawilżane, tj. uprzednio nawilżone chusteczki przeznaczone do higieny osobistej i uprzednio nawilżone chusteczki do użytku domowego;
  - c) wyroby tytoniowe z filtrami i filtry sprzedawane do używania z wyrobami tytoniowymi;
  - d) kubki na napoje.

Wspomniane oznaczenia mają odnosić się m.in. do obecności tworzyw sztucznych w produkcie i o wynikającym z tego negatywnym wpływie na środowisko zaśmiecania lub innych nieodpowiednich sposobów unieszkodliwiania odpadów w przypadku tego produktu.

W przypadku braku stosowania się do tego wymogu przewidziana jest sankcja administracyjna w postaci kary pieniężnej w wysokości od 10.000 zł do 100.000 zł nakładana przez właściwego wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

17. W jaki sposób znakować materiały opakowaniowe?

Przede wszystkim, w pierwszej kolejności należy wyjaśnić, czym jest „opakowanie”. Opakowaniem w rozumieniu ustawy jest wyrób, w tym wyrób bezzwrotny, wykonany z jakiegokolwiek materiału, przeznaczony do przechowywania, ochrony, przewozu, dostarczania lub prezentacji produktów, od surowców do towarów przetworzonych. Należy pamiętać, że pakowanie produktu to czynności mające na celu przygotowanie przesyłek do

późniejszego transportu: etykietowanie, stemplowanie, pakowanie, etykietowanie itp. Głównym celem opakowania jest ochrona towarów na całej drodze logistycznej, aż do momentu, gdy trafią do rąk nabywcy.

Z kolei kwestie związane z samymi materiałami opakowaniowymi są określone na poziomie unijnym w decyzji Komisji z dnia 28 stycznia 1997 r. ustanawiającej system identyfikacji materiałów opakowaniowych zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych (Dz. U. UE. L. z 1997 r. Nr 50, str. 28). Określono w niej numerację i skróty, które powinny być stosowane. Oznaczenia te są dobrowolne.

Wymogi te dotyczą opakowań wykonanych z:

- a) tworzyw sztucznych wymienionych;
- b) papieru i tektury;
- c) metali, materiałów drewnianych;
- d) materiałów tekstylnych;
- e) materiałów szklanych;
- f) materiałów mieszanych.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 3 września 2014 r. w sprawie wzorów oznakowania opakowań (Dz. U. poz. 1298 – dalej: „rozporządzenie w sprawie wzorów oznakowania opakowań”). wskazujące na poszczególne rodzaje materiałów, z których opakowanie zostało wykonane. Informacja ma formę znaku graficznego. Najczęściej jest to trójkąt utworzony ze strzałek z cyfrą w środku. Każda z cyfr symbolizuje inny rodzaj materiału użytego do produkcji opakowań. W przypadku plastiku przedstawia się to następująco:

- a) PET (politereftalan etylenu) – bardzo często stosowane tworzywo, np. do produkcji plastikowych butelek na wodę czy olej oraz w produkcji naczyń jednorazowych;
- b) HDPE – polietylen wysokiej gęstości, który należy do grupy bezpiecznych plastików dla żywności. Używany do produkcji butelek na

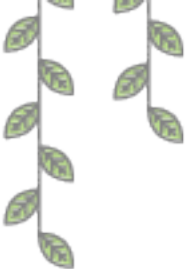
- mleko czy zabawek;
- c) PVC (polichlorek winylu) – materiał spotykany jako folia spożywcza na rolce do warzyw i owoców w supermarketach oraz używany do pakowania produktów na tackach (np. włoszczyzna). Nie nadaje się do użycia w mikrofalówce, ponieważ wydziela toksyny. Warto także zaznaczyć, że charakterystyczne foliowe „rękawy” (z ang. *sleeve*) na butelkach plastikowych wykonane są najczęściej z PVC i należy je oddzielać od butelek;
  - d) LDPE – polietylen niskiej gęstości. Bezpieczny materiał używany do produkcji folii spożywczej, torebek foliowych czy opakowań na ketchup;
  - e) PP – polipropylen wielokrotnego użytku, należący do grupy bezpiecznych tworzyw sztucznych. Często wykorzystywany do produkcji opakowań przeznaczonych do kontaktu z żywnością;
  - f) PS (polistyren, czyli styropian) – uznany za niebezpieczny, dlatego zgodnie z przepisami, do 2021 roku produkty jednorazowego użytku wykonane z tworzywa sztucznego, w tym styropianowe pojemniki do żywności oraz kubeczki, zostaną objęte zakazem sprzedaży w UE;
  - g) inne – wszelkie tworzywa inne i laminaty z tworzyw sztucznych. Także do tej grupy zalicza się materiały pochodzenia organicznego. Opakowania te nie nadają się do recyklingu.

18. Na czym polega przydatność do recyklingu opakowania?

Recykling to nic innego jak powtórne wykorzystanie surowców odpadowych. Jego celem jest ograniczenie nadmiernego eksploatowania złóż naturalnych oraz zmniejszenie ilości śmieci trafiających do środowiska.

Przydatność do recyklingu w Polsce jest określona bardzo ogólnie poprzez wytyczne znajdujące się w normie zharmonizowanej wydanej do dyrektywy 94/62/WE Parlamentu

Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 1994 r. w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych (Dz. U. UE. K. z 1994 r. Nr 365, str. 10 z późn. zm. – dalej: „dyrektywa opakowaniowa”), mającej odzwierciedlenie w ustawie o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi. Norma dotycząca recyklingu nie jest akredytowana, więc ocenę można przeprowadzić samemu lub powierzyć to instytutom badawczym (jak COBRO) lub innym komercyjnym podmiotom.

Art. 15 ust. 1 ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi daje możliwość umieszczania na opakowaniu żywności oznaczenia wskazującego na przydatność opakowania do recyklingu, jeżeli takowe opakowania faktycznie się do tego nadają.

Przedsiębiorca nie jest zatem prawnie zobligowany do nadawania takiego oznaczenia. Ustawodawca daje mu jedynie możliwość zadeklarowania informacji o przydatności opakowania do recyklingu w formie symbolu zaokrąglonej strzałki, którego dokładny wzór tak na marginesie można znaleźć w załączniku 9 rozporządzenia w sprawie wzorów oznakowania opakowań.

Symbol ten jak każda informacja zamieszczana na zasadzie dobrowolności na opakowaniu środka spożywczego musi spełniać wymagania określone w art. 36 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (Dz. U. UE. L. z 2011 r. Nr 304, str. 18 z późn. zm. – dalej: „rozporządzenie 1169/2011”). Według wskazanego przepisu informacja tego typu nie powinna wprowadzać konsumenta w błąd ani go dezorientować. Ponadto, w stosownych przypadkach powinna być ona oparta na odpowiednich danych naukowych. Należy pamiętać, iż zastosowanie omawianego oznakowania musi mieć odzwierciedlenie w rzeczywistych cechach danego opakowania.

Chcąc oznaczyć opakowanie jako „przydatne do recyklingu” należy przeprowadzić ocenę pod kątem spełnienia wymagań zawartych w normie PN-EN 13430:2007, zatytułowanej „Opakowania – Wymagania dotyczące opakowań przydatnych do odzysku przez

recykling materiałowy”.

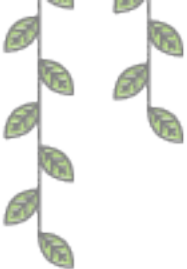
Dokonując takiej oceny, bierze się pod uwagę przede wszystkim wymagania powiązań etapów cyklu życia opakowań z kryteriami przydatności opakowań do recyklingu, wśród których wyróżnia się: nadzór nad projektowaniem, składem i procesem wytwarzania opakowania, dostosowanie do istniejących technologii recyklingu oraz obciążenie środowiska recyklingiem. W ocenie bierze się ponadto pod uwagę etap projektowania, produkcji, użytkowania, sortowania u źródła oraz zbiórki i sortowania opakowań na końcowym etapie.

Jeżeli opakowanie spełnia wymagania wskazanej normy i jest zarazem przydatne do recyklingu, można wówczas zastosować znak „przydatności opakowania do recyklingu” na etykiecie produktu żywnościowego.

19. W jaki sposób znakować opakowania z recyklatów?

Recykling opakowań plastikowych polega na takim ich przerobieniu, że w efekcie otrzymamy recyklat, czyli granulatu z tworzywa sztucznego, z którego można wyprodukować nowe opakowania. Recyklat musi spełniać surowe normy dotyczące składu chemicznego, tak aby nie było w nim szkodliwych substancji, które mogłyby przeniknąć do jedzenia i naszych organizmów. Dlatego do produkcji opakowań do żywności używać można wyłącznie recyklatu powstałego z przeróbki opakowań wykorzystywanych do pakowania żywności. Mówi o tym jasno rozporządzenie Komisji (UE) 2022/1616 z dnia 15 września 2022 r. w sprawie materiałów i wyrobów z tworzyw sztucznych pochodzących z recyklingu przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 282/2008 (Dz. U. UE. L. z 2022 r. Nr

243, str. 3 z późn. zm. – dalej: „rozporządzenie 2022/1616”). Chodzi o to, że substancje znajdujące się w składzie lub na powierzchni opakowań po innych produktach mogą przedostać się do żywności lub napojów.

W praktyce oznacza to, że zmieszane plastikowe odpady z przydomowego kontenera do segregacji śmieci nie nadają się wprost do przerobienia np. na butelki do napojów lub tacki na mięso.

Same wymogi są bardziej restrykcyjne, niż dotychczas, a to za sprawą projektu rozporządzenia unijnego, zgodnie z którym od 2030 r. elementy plastikowe opakowań powinny zawierać następujące minimalne poziomy recyklatów:

- a) 30% w przypadku opakowań do kontaktu z produktami wrażliwymi wykonanych z politereftalanu etylenu jako głównego składnika;
- b) 10% w przypadku opakowań do kontaktu z produktami wrażliwymi wykonanych z materiałów z tworzyw sztucznych innych niż politereftalan etylenu, z wyjątkiem butelek jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych na napoje;
- c) 30% w przypadku butelek jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych na napoje;
- d) 35% w przypadku pozostałych opakowań.

W kolejnych latach te limity mają być nawet podwyższone.

20. Co oznacza kompostowalność/biodegradowalność opakowania?

Biodegradowalne opakowania oznaczają takie materiały, które po użyciu rozkładają się w sposób naturalny. Do stopniowego rozkładu dochodzi pod wpływem oddziaływania mikroorganizmów, określonej temperatury, wilgotności, pH oraz światła słonecznego. Znak biodegradowalności, umieszczony na produkcie oznacza więc, że dany wyrób ulega biologicznemu rozkładowi. Oznaczenie tego na opakowaniu produktu jest dobrowolne.

Aby uzyskać certyfikat biodegradowalności, firmy muszą najpierw przejść przez różne procedury i spełnić normy, ustalone przez polskie lub zagraniczne instytucje certyfikujące (takie jak: Niemiecki Instytut Standaryzacji, Polskie centrum Badań i Standaryzacji itd.). Nadanie ekoznaku oznacza, że dany producent sprostał restrykcyjnym wymogom, związanym z ochroną środowiska. Na terenie Polski działa również Centrum Badań i Certyfikacji. To instytucja, która wspiera proces wdrażania przepisów unijnych, dotyczących najnowszych wytycznych w zakresie ochrony środowiska i zasobów. Firma wydaje między innymi zielony Znak Ekologiczny Eko, uznawany za odpowiednik europejskiego znaku Ecolabel.

21. Na czym polega system selektywnego zbierania odpadów?

Przedsiębiorca wprowadzający produkty w opakowaniach będzie miał obowiązek umieszczać na opakowaniach oznakowania wskazujące na sposób selektywnego zbierania odpadów powstałych z tych opakowań według frakcji odpadów.

Zgodnie rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 maja 2021 r. w sprawie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów (Dz. U. poz. 906) selektywnie zbiera się:

- a) papier;
- b) szkło;
- c) metale;
- d) tworzywa sztuczne;
- e) odpady opakowaniowe wielomateriałowe;
- f) bioodpady.

Jeśli chodzi o używane kolory dedykowane poszczególnym frakcjom to dla papieru jest to kolor niebieski, dla szkła lub szkła kolorowego – zielony, szkła bezbarwnego – biały, metale i tworzywa sztuczne – żółty, bio – brązowy.

Projektowane przepisy nie określają wzorów konkretnych oznaczeń ani wprost konieczności stosowania ww. kolorów. Stosowane oznaczenia muszą jednak zostać dostosowane tak, aby mogły korzystać z niego osoby niedowidzące i niewidome.

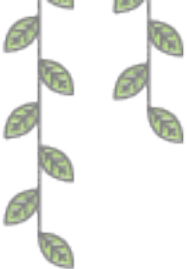
W przypadku niezamieszczenia ww. oznakowania lub braku dostosowania opakowania dla osób niedowidzących i niewidomych przewidziana będzie administracyjna kara pieniężna w wysokości od 10.000 zł do 500.000 zł nakładana przez właściwego wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

Konsekwencje wprowadzenia nowej regulacji prawnej:

- a) nowe oznaczenie będzie musiało być wdrożone na wszystkich produktach przeznaczonych na rynek polski;
- b) wciąż nie wiadomo do kiedy ostatecznie trzeba będzie te oznaczenia wdrożyć;
- c) chociaż nie jest pewne czy szczegółowe wymogi dotyczące nowego oznaczenia zostaną przyjęte w obecnej postaci, to jednak projektowane przepisy nie przewidują jednego, dozwolonego wzoru oznaczenia - i to najprawdopodobniej się już nie zmieni. Można zatem zakładać, że konieczne będzie opracowanie wzoru własnego oznaczenia dla swoich produktów.

22. Czym jest ślad węglowy?

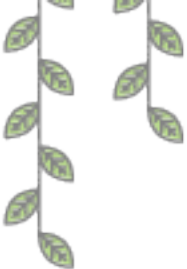
Ślad węglowy uwzględnia wszystkie wyemitowane gazy cieplarniane i ich wpływ na ocieplenie klimatu. Protokół z Kioto, który Polska ratyfikowała 13.12.2002 r., wyznacza 6 gazów cieplarnianych, są to: CO₂, CH₄, N₂O, HFCs, PFCs, SF₆. Wszystkie one wchodzi w skład śladu węglowego, choć mają różny wpływ na środowisko. Ponieważ CO₂ ma największy wpływ na globalne ocieplenie, bo około 25% ze wszystkich gazów, postanowiono, że ślad węglowy będzie wyrażany w odniesieniu właśnie do tego gazu. Tak więc wartość śladu węglowego wyrażana jest w ekwiwalencie CO₂ (CO₂e), gdzie CO₂ ma wartość 1, a na przykład SF₆ stosowany w przemyśle elektroenergetycznym aż 22.800.

Ślad węglowy to ilość wyemitowanych gazów cieplarnianych w odniesieniu do ekwiwalentu CO₂ będącą wynikiem działalności człowieka. Dla każdej wyprodukowanej rzeczy określony może być jej ślad węglowy. Od etapu pozyskania surowców przez jej produkcję, dostarczenie do konsumenta, użytkowanie jej, aż do momentu jej recyklingu. Jeśli w ogóle zostanie poddana recyklingowi.

W związku ze śladem węglowym powstało wśród producentów żywności zjawisko tzw. „*carbon labelling*” (pol. etykietowanie węglowe), które oznacza różnorodne formy informowania klientów, przedsiębiorców oraz kontrahentów o śladzie węglowym danego produktu, usługi lub firmy.

Carbon labelling daje nam informacje o emisji dwutlenku węgla i innych gazów cieplarnianych powstających podczas całego lub częściowego cyklu życia produktu – od wytworzenia, przez magazynowanie, dystrybucję, transport, użytkowanie po utylizację. Emisje wyrażane są jako ekwiwalent dwutlenku węgla (CO₂e), ponieważ różne gazy cieplarniane szkodzą naszej planecie w różnym stopniu.

Etykietowanie informujące o śladzie węglowym daje nam częściową odpowiedź na pytanie jaki wpływ na klimat (nie środowisko) ma dany produkt lub usługa (częściową, ponieważ nie znając kontekstu możemy co najwyżej

porównać dwa podobne produkty ze sobą i wybrać ten mniej emisyjny).

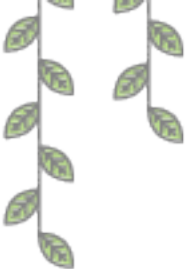
23. Czy istnieją jeszcze inne oznaczenia środowiskowe?

FSC, czyli *Forest Stewardship Council*, to znak ekologiczny który informuje, że drewno, z którego zrobiony jest dany produkt, nie pochodzi z miejsc, gdzie prowadzona jest rabunkowa gospodarka leśna, lecz z obszarów leśnych zarządzanych ekologicznymi zasadami, chroniących kluczowe siedliska zwierząt, lasów terenów podmokłych i lasów pierwotnych.

Znak ekologiczny FSC otrzymało do tej pory 85 milionów hektarów zasobów leśnych na całym świecie. Kontrolę nad zakładami leśnymi przejmują niezależne organizacje certyfikujące, które z kolei podlegają raz w roku kontrolom FSC. Surowym przepisom podlega też obróbka drewna, dzięki czemu można mieć pewność, że drewno posiadające znak ekologiczny FSC nie będzie wymieszane z drewnem z innych źródeł.

Polska znajduje się w ścisłej czołówce państw pod względem powierzchni lasów z certyfikatem FSC, plasując się na 5 miejscu zaraz po Kanadzie, USA, Rosji i Szwecji. Ponadto, pod koniec 2011 roku liczba certyfikatów indywidualnych i grupowych FSC w Polsce przekroczyła 1000, dzięki czemu stała się jednym ze światowych liderów również pod względem liczby przedsiębiorstw certyfikowanych na zgodność z wymaganiami FSC1.

Innym przykładem jest Eco-Score. Jest to etykieta oceniająca ślad środowiskowy produktu, podobnie jak w przypadku Nutri-Score produkty dostają ocenę od A – produkt najmniej szkodliwy dla środowiska do E – produkt wysoce szkodliwy dla środowiska (nie chwałę tutaj Nutri-Score,

szczególnie, że wystąpiła afera związana z tym systemem, chodzi mi tylko o sposób prezentowania informacji). Co ciekawe, we Francji 27 producentów wyraziło chęć przetestowania etykiety podobnej do Eco-Score, ale uwzględniającej również zastosowanie pestycydów, wpływ na klimat, bioróżnorodność i dobrostan zwierząt.

SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI – CENTRUM
ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO W RAMACH RZĄDOWEGO PROGRAMU
FUNDUSZ INICJATYW OBYWATELSKICH NOWEFIO NA LATA 2021-2030

Opracowanie zostało
przygotowane na rzecz
Fundacji R&D Hub

R&D HUB
FUNDACJA

@Fundacja_RDHub

FundacjaRDHUB

fundacjardhub

fundacjardhub.pl

